

Vyhněte se **CHYBÁM** v účetnictví

rady, řešení, praktické příklady

 význam prevence v účetnictví

 rady, jak chybám předejít

 význam účetní inventury

 seznam kontrol v účetnictví

 upozornění na podvody

Jiří Dušek

Vyhněte se
CHYBÁM
v účetnictví
rady, řešení, praktické příklady

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.

Edice Účetnictví a daně

Ing. Jiří Dušek

Vyhněte se chybám v účetnictví
rady, řešení, praktické příklady

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 5 666. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 128
První vydání, Praha 2014
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© GRADA Publishing, a.s., 2014

ISBN 978-80-247-5433-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9464-8 (ve formátu PDF)

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400, www.grada.cz

Obsah

Úvod	9
1. Jak se vyhnout chybám v účetnictví	11
• Jak se vyhnout chybám	12
• Rady „Jak se vyhnout chybám“	13
• Správnost účetnictví	14
• Základní varianty správnosti účetnictví	15
• Kdyby účty v hlavní knize mohly mluvit	16
• Firemní „účetní jazyk“	17
• Co pro to mohu udělat já?	18
• Kategorie účetních	19
• Co by nemělo nikdy zaznít z úst účetní	20
• Výmluvy účetních na účetní chyby	21
• Nejzákladnější používané pojmy	22
• Časové účetně evidenční povinnosti	23
• Jak zbytečně neztrácet čas v účetnictví	24
• Neefektivní účetnictví	25
• Formální pořádek	26
• Předkontace na dokladech	27
• Pomoc formulářů	28
2. Prevence v účetnictví	29
• Prevence	30
• TQM v účetnictví	31
• Přehled prevence	32
• Preventivní opatření	33
• Preventivní opatření těžko realizovatelná	34
• Statistika účetních oprav	35
• Příčiny chyb pro prevenci	36
• Základní pravidla v malé firmě	37
• Význam rozjetky v prevenci	38
• Účetní programy (SW)	39
• Pružný účetní SW	40
3. O kontrolách	41
• Druhy kontrol v čase	42
• Jaké jsou kontroly	43
• Co brát v úvahu u kontrol	44
• Kontroly na poslední chvíli	45
• Kdo vás kontroluje	46
• Kontroly původu účetní transakce	47
• Kontroly duplicit dokladů	48
• Kontroly číselníků	49
• Kontrola účtového rozvrhu	50
• Kontroly souvztažností	51
• Význam souvztažností	52
• Účetní transakce	53
• Význam stran účtů pro kontroly	54

•	Kontrola číselných řad	55
•	Kontroly reálnosti	56
•	Kontroly „neúčetních“ čísel	57
•	Kontroly měsíčních obrátů	58
•	Optické klamy při kontrole	59
•	Kontrolní funkce pentálního účetnictví	60
•	Benfordův zákon	61
•	Využívání Benfordova zákona pro kontroly v účetnictví	62
4.	Kontroly všeobecné	63
•	Přehled kontrol a chyb	64
•	Kontroly základní	65
•	Kontroly okruhové	66
•	Kontroly výkazové	67
•	Kontrola základní integrity účetních dat	68
•	Kontrola na knihy analytické evidence	69
•	Kontroly v analytické evidenci	70
•	Kontroly obrátové	71
•	Kontroly zůstatkové	72
•	Kontroly vazbové	73
•	Kontroly poměrové	74
•	Kontroly položkových dat	75
•	Kontroly běhu lhůty	76
•	Kontroly limitní	77
•	Kontrola zákonných limitů	78
•	Kontroly vůči druhé straně	79
•	Kontroly ostatní	80
5.	Kontroly agend	81
•	Kontrola toho, co se zapomíná zaúčtovat	82
•	Kontrola saldokonta	83
•	Základní druhy saldokonta	84
•	Kontrola odpisu pohledávek	85
•	Kontroly vrubopisů	86
•	Kontrola záloh	87
•	Kontrola důvěryhodnosti klienta	88
•	Kontroly výsledkových účtů	89
•	Kontroly zůstatku daní	90
•	Kontroly DPH	91
•	Kontrola odvodů z mezd	92
•	Kontrola vlastních zásob	93
•	Kontroly cen výrobků, NV, aktivací	94
•	Kontrola množství	95
•	Kontroly pokladen	96
•	Kontroly výdajů v bance	97
•	Kontroly cizích měn	98
•	Kontroly vnitřních účetních dokladů	99
•	Kontroly mezifiremní	100

6. Účetní inventura	101
• Proč je účetní inventura základem	102
• Co je a co není účetní inventura	103
• Jak je možné nemít účetní inventuru?	104
7. Chyby	105
• Nejzákladnější členění účetních chyb	106
• Chyby – potencionální nesprávnosti	107
• Hledání chyb (rozdílů)	108
• Chyby těžko odhalitelné	109
• Chyby „neviděné“	110
• Chybná částka – dvojnásobná	111
• Nezdůvodněné rozdíly na účtech	112
• Chyby výběru dat	113
• Nedostatky v účetnictví	114
• Chyby na daňovém portálu	115
• Řekli o chybách	116
8. Opravy	117
• Druhy oprav	118
9. Podvody	119
• Podvody	120
• Podvody pomocí účetnictví	121
• Záměrné zkreslování účetnictví	122
Seznam použité literatury	123

Úvod

Publikace je další z ediční řady, ve které se v přehledech poskytuje maximum informací s minimem textů.

Jedná se o pracovní manuál, podle kterého mohou účetní postupovat, aby se vyhnuly chybám v účetnictví a měly účetnictví v pořádku.

Je zde uveden přehled více než 40 kontrol, 10 nových přehledů.

Publikace obsahuje nejdůležitější stránky o účetní inventuře.

Především promlouvá k velké skupině účetních ve firmách, kde je největší díl odpovědnosti na těchto účetních. Jde o firmy, ve kterých nejsou interní auditoři, kde nejsou controllingová oddělení ani vnitřní kontrolní oddělení.

Přáním autora je, aby tato publikace přispěla k řádnému vedení účetnictví v účetních jednotkách.

V publikaci, pokud je mluveno o účetních, tak ve většině případů v ženském rodě. Je to proto, že naprostá většina účetních jsou ženy. Těch několik málo účetních mužů mi to odpustí.

„Je lépe být připraven na účetní chyby a nemít je, než účetní chyby mít a nebýt na ně připraven.“

Své připomínky, náměty či vlastní zkušenosti můžete posílat na tuto adresu autora
e-mail: dusek@winfas.cz

autor

1. Jak se vyhnout chybám v účetnictví

*„Není v silách člověka nedělat chyby, ale jen
moudří a dobří se z chyb a omylů učí
moudrosti do budoucna.“ (Plutarchos)*

Jak se vyhnout chybám

- Lze se vůbec vyhnout chybám v účetnictví?

TĚŽKO

Nikdo není imunní vůči chybám.

Pravděpodobnost vzniku chyby je veliká.

V každém účetnictví je chyba. V každém účetnictví není jen jedna chyba.

- Co pro to tedy mohu udělat já?

HODNĚ

- A co pro to může udělat účetní program?

O HODNĚ VÍCE

Cílem musí být omezit počet chyb na **MINIMUM**.

Rady „Jak se vyhnout chybám“

1. Nejlépe jim předejít.
2. Účetní musí účtovat tak, jak se má a nikoliv tak, jak umí.
3. Pokud nevím účetní informaci – musím ji zjistit.
4. Kontrolovat a zase jen kontrolovat, především na začátku účtování.
5. Mít formální pořádek v účetních písemnostech.
6. Mít dobrý účetní program.
7. Nevěřit v účetnictví nikomu a ničemu.
8. Nenechat se přemluvit k nekalostem.
9. Spoléhat především sám na sebe a chtít nemít chyby.
10. Důležitý je výsledek, nikoliv námaha.

A stále platí: „Nejlepší způsob jak se vyhnout chybám při vstupování účetních dat je odpojit klávesnici od počítače.“ O. Suk

A pamatujte: „Strach je největším důvodem pro pořádek.“

Správnost účetnictví

- Existuje 5 variant správnosti účetnictví ze vzájemných vztahů mezi:

SS skutečným stavem

ÚS účetním stavem

AE analytickou evidencí

	Shoda	Stav účetní evidence
1.	$\begin{matrix} SS = ÚS \\ = \\ AE \end{matrix}$	Ideální stav.
2.	$\begin{matrix} SS = ÚS \\ \neq \\ AE \end{matrix}$	V nepořádku je analytická evidence.
3.	$\begin{matrix} SS \neq ÚS \\ = \\ AE \end{matrix}$	Chybný účetní stav, ale analytická evidence odpovídá skutečnosti.
4.	$\begin{matrix} SS \neq ÚS \\ \neq \\ AE \end{matrix}$	Chybný účetní stav potvrzený chybnou analytickou evidencí. Záludná chyba, kterou může odhalit jen inventura.
5.	$\begin{matrix} SS \neq ÚS \\ \neq \\ AE \end{matrix}$	Chaos, účetní nepořádek.

Základní varianty správnosti účetnictví

- Existuje jen 8 základních variant správnosti účetnictví

Údaj	Varianta správnosti							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Účetní období	S	N	S	S	N	S	N	N
Účet MD/DAL	S	S	N	S	N	N	S	N
Částka	S	S	S	N	S	N	N	N

Vysvětlivky: S = správně

N = nesprávně

- Z možných osmi variant vychází daleko větší pravděpodobnost chybovosti než správnosti (1:7). Proto je asi tak jednoduché v účetnictví chybovat.

„Cesta chyb je široká, kdežto stezka pravdy úzká.“ (stará moudrost)

Kdyby účty v hlavní knize mohly mluvit

- Co byste mohli slyšet?

„Nikdo mě za celý rok ani jednou nezkontroloval.“

„Nikdo si nevšiml, že již v hlavní knize nemám vůbec být.“

„Nikdo nezjistil, že v hlavní knize chybím.“

„Tvrdí, že zůstatek je v pořádku, ale já jsem v nepořádku.“

„Hrnou na mne něco, co tam vůbec nepatří.“

„Už jsem tady nesprávně několik let a nikomu to nevadí.“

Firemní „účetní“ jazyk

- Mezinárodní účetní předpisy směřují k tomu, že jsou stále:
 - obecnější,
 - volnější,
 - v IFRS není již dána ani účetní osnova,
 - účetní čísla se vykazují mnohdy přepočítaná (tím nejspřávnějším způsobem).
- Nastává stav, že kolik firem, tolik „účetních jazyků“.
- Je to ovšem důkazem o tom, že účetnictví je matematickým – i když specifickým – modelem.
- Jaký to má dopad (předejším časový a vědomostní):
 - Nová účetní se nejprve musí naučit firemní „účetní“ jazyk, aby kvalitně pracovala.
 - Kdo pracuje s účetními daty, musí nejprve pochopit firemní „účetní“ jazyk (auditor, kontrola, investoři). Jak kvalitně se dá účetnictví zkontrolovat? Žádný sebelepší vnitřní účetní a kontrolní systém toto neodstraní.
- Účetnictví se tak může stát doménou vybraných odborníků.
- Otázka na závěr: „*Nemůže být toto prostor pro účetní podvody?*“

Co pro to mohu udělat já?

1. Důsledně trvat na **skutečných** fyzických inventurách. Jsou totiž ničím nenahraditelné.
2. Mám za každé účetní období inventuru – viz dále.
3. Nespoléhat na druhé, že mi odhalí či upozorní na každou chybu. Proto nespoléhat se jen na:
 - auditora,
 - účetního poradce,
 - daňového poradce,
 - účetní program.

Ale spoléhat především sám na sebe!

4. Stále se učit (vědomosti a schopnosti):

- znalostem (účetní a daňové vědomosti hlavně vím, kde je najdu),
- dovednostem (co nejefektivnější a plně využívání SW).

5. Pokud nevím, nejsem si jist: **PTÁM SE!**

Nestačí: „Chtěla bych být dobrou účetní!“

Ale platí: „Budu dobrou účetní!“

„Chtěla bych mít účetnictví bez chyb!“

„Budu mít účetnictví bez chyb!“

Kategorie účetních

Sami se zařídíte, můžete spadnout i do více kategorií:

- Perfektní
- Skvělá
- Haléřová
- Spolehlivá
- Vymlouvající se
- Plačící
- Stěžující si
- Nespokojená
- Chybující

Co by nemělo nikdy zaznít z úst účetní

- Tyto výroky jsou z praxe:
 - *„Nikdo mi neřekl, že má zůstatek na výpisu z banky sedět na zůstatek v účetnictví!“*
 - *„Prošlo to programem, tak to musí být dobře.“*
 - *Výrok hlavní účetní: „Co je na tomto účtu nevím, ani nevím jak bych to zjistila, to má na starosti XY!“*
- Účetní by nikdo nemusel říkat, že jí to má souhlasit.

„Dobrá účetní je spokojená, protože ví, že má účetnictví v pořádku, špatná účetní je ale také spokojená, protože neví, že nemá účetnictví v pořádku“ (O. Suk)